

האומר פרק שלישי קידושין

מיד מחשבה מיהא תפיכי. תימה ליפרוך נמי גבי תרומה לעיל לר"י דקאמר אס עד שלח תרם ציטל אין תרומתו תרומה אצל אס משתמם ציטל בטרומתו תרומה ואפילו תרם השליח במחשבה דהא תרומה ניטלת באומדן ומחשבה (אלמא לא אחי דיבור ומצטל דיבור וי"ל דמחשבה דתרומה היה יודע דכמעשה

דמי דכתיב (במדבר יח) ונחשז לכס והיו חלילו תרם צידיס ואפילו מעשה אינו מוציא אפילו תרם אחר"כ כריו אחר מחשבת השליח אצל גבי טומאה אין המחשבה משמחתו אצל מציאתו לדי תורת קבלת טומאה ואומה הנאה יכולה להצטל דהכל מודים דע"י המעשה ממצטלת א"כ מתצטל על ידי מחשבה: לא קידשה עצמה וחזרה בה מהו. נראה לפרש וחזרה בה בלא אמירתה השליח דאי אמרה לשליח אין רצוני שתקדשי פשיטא דאנינה מקודשת לטו משום דאמרה לו מיהו לי שליח לקדשי לא מני' חזרת: **אם ביביל עד שלא תרם בו.** הכא לא משני דלעיל שאני נמינת מעות ליד האשה דכמעשה דמי היינו משום דהכא ליכא נמינת מעות אלא דיבור לצד: מתורת גט לא במצ"ה. פי' דמסתמיה אינו מתכוין לצטל אלא השליח ולפי זה אס אמר צפירוש אני מצטל הגט עלמנו שהוה ט' בטול ופסול לגרש צו ובפרק השולח

מעשה מוציא מיד מעשה. התחיל לשוף ציטל מהס תורת גמר מלאכה לשם כלי צין שירד להו ע"י מעשה שהחליקו וגילה דעתו שאין מחוסרין עוד תיקון צין שירד להו ע"י מחשבה: **מחשבה אינה מוציאה.** חושב עליהן לשוף לשבץ אחר שחושב עליהן שלא לשוף שלא לשבץ אין יוצאין מדי מחשבה הראשונה: דכי **מעשה דמיא.** דרשמנא קרייה מעשה דכתיב כי יתן והיינו צידיס ואע"ג דמחשבה בעלמא הוא דאפילו נפלו ממילא וינחא ליה הו הכשר ומיקרי כי יומן: **לחא שמעפסא.** דרבי יוחנן ורש לקיש: **וכן היא שפטה נו.** משנה היא לקמן צפ' בתרא: **וחזרה בה.** צין צפני שליח צין שלא צפניו: **אינה חזרה.** ולקמן מוציין ליה מהא דהשולח גט: **ואפילו בקמייתא.** גבי מתי' לא בא אחר וקידשה וחזרה בה ק"ל הילכתא כ' יוחנן דלמי דיבור ומצטל דיבור: **מהו שיחזור ויגרש נו.** בגט לאחר שאמר לשליח גט שנתי' לך בטל הוא: **לעולם.** אין בטלין לאחר ל' שהרי ניתן ט' לה ואין לחול בתוך ל' שיהו כולן פנוין מקדושי ראשון: **ושמואל אומר נו.** לקמן פריך עלה רב קהלא: **מר ארישא.** דמתי' דלא אמר מעכשיו הכי מתי' לה לך פלוגתא ומשום הכי קשיא ליה למר מאי דקשיא ליה: **מקודש ואינו מקודש לעולם ט.** ואפילו לאחר שלשים עומדת בספק קידושי שניהם ואסורה לשניהם בלא גט וסמך: **דכפרש טעמא לקמן: ושמואל אומר.** אינה בספקא אלא עד שלשים יום שמה ימות הראשון ולא יגמרו הקדושי ונמצאו קדושי שני חיילי למפרע: **מספקא ליה.** האי לאחר שלשים אי מנחה הו אס לא אחזרי צו צין ל' יהיו קדושי מעכשיו: אי חזרה הו. ממאי דקאמר מעכשיו וקאמר אינו חומר מעכשיו אלא התקדשי ל' לאחר ל' הילכך לעולם היא בספקא דלי הו מנחה קידושי ראשון חיילי קידושי שני לא חיילי ואס חזרה הו קידושי שני חיילי קידושי ראשון לא חיילי: **לשמואל פשיטא ליה דמנחה הו.** הילכך כל ל' יום הו קידושי תלוינן שמה יחזור צו מל' ואילין גמרו: **גט ואינו גט.** מספקא ליה האי ולאחר מיתה אי הו מנחה מהיזס היה גט אס חמות ולכשימות מנלא גט למפרע מאותו יום אי חזרה הו וחזר צו מנהיזס ולאחר זה הו גיטך לאחר מיתה ולא אמר כלום דאין גט לאחר מיתה דכיון דמית הכי מנרש: **נוה גו.** דמנחה הו: **הסס.** הוא דאיכא לספקוי ולמינמר חזרה הו משום דלרמוקה אחי וקשה דענינו לרמוקה ולגרשה ולהכי הדך ציה ממעכשיו אצל הכא דלקרובה קאמר כל ט' מה דמתי' לקרובה מן הדך לה וכי אמר לאחר שלשים אצל הדך ציה ממעכשיו: **הסס.** הוא דלמחר מנחה הו ולא חזרה דאדס יודע דאין גט לאחר מיתה ומידי דכדי לא עביד איניש דלמחר: **אצל הכא.** דיש קדושין לאחר ל' על אחרת וימלך בתוך שלשים יום שלשים וצא אחר ולאמר מעכשיו דהא ראשון הדך ציה ממעכשיו: **וצא**

מורה אור השלם

1. ובי יתן מים על ר'ע ויביל מנבלתה עליו טבא ודאי לבס: ויקרא יא לה

הנהגות הב"ח

(א) גבי אימיתיה רש לקש לרבי יוחנן כל הללס:

מוסף רש"י

מעשה מוציא מיד מעשה. אפילו עשה צו מעשה מוכיח מהמלה לשלמן טון שקילע סיבותיו ליפוטו כיון שמתחיל לו לחתום לפדולין מצטל מעשה ראשון וכל שכן שמואל משה שמעשה שלא היה בה מעשה (וכו) כתיב כי יתן. ולא כתיב כי יתן (ב"ב). דרבינא ליה. שיער נמינת וביהזר צעניו (ס"ח). מהו שיחזור ויגרש בו. אס נמלך הכעל לחזור ויגרש בגט שטלנו מי אמרינן בטל גיטא הוה ליה כמספקא או דילמא ליה שמואל דעלמא דעלמא דעלמא ליה דעלמא דעלמא דעלמא ליה עד דהדר ומתו ליה שליח, אצל גיטא לא בטלי (גיטין צ"ב). מתורת רבא לא בטליה. האי דלמחר בטל הוא, גליה שחלו דעלמיה של יאה שחלו לגרשה בגט או דלמי דיבור ומצטל דיבור, אצל גט שהוה צעניו אינו נפסק מהיזס ולאחר. מיתה גט ואינו גט. מספקא לן אי מנחה הו, מהיזס אס חמות, ויכון שמת נתיקיה התנאי ומנלא שהוה גט משעת נתינתו, או חזרה הו, שחזר צו מנלא דלמחר מהיזס ואמר לאחר מיתה היא גט ואינו כלום, דכשלאמא גבי מנחה איכא למימר גופא מהיזס ויפירא לאחר מיתה, אצל הכא ליכא למימר הכי, ואי משום מנחה הוה ליה למימר מהיזס הוה ממי (גיטין ע"ב). הלכך הו ספק מנורשת, ואס פשטה ידה וקבלה קדושין מאחר נמינה גט משניהם (רשב"ם ב"ב ע"ק).

דמי דכתיב (במדבר יח) ונחשז לכס והיו חלילו תרם צידיס ואפילו מעשה אינו מוציא אפילו תרם אחר"כ כריו אחר מחשבת השליח אצל גבי טומאה אין המחשבה משמחתו אצל מציאתו לדי תורת קבלת טומאה ואומה הנאה יכולה להצטל דהכל מודים דע"י המעשה ממצטלת א"כ מתצטל על ידי מחשבה: לא קידשה עצמה וחזרה בה מהו. נראה לפרש וחזרה בה בלא אמירתה השליח דאי אמרה לשליח אין רצוני שתקדשי פשיטא דאנינה מקודשת לטו משום דאמרה לו מיהו לי שליח לקדשי לא מני' חזרת: **אם ביביל עד שלא תרם בו.** הכא לא משני דלעיל שאני נמינת מעות ליד האשה דכמעשה דמי היינו משום דהכא ליכא נמינת מעות אלא דיבור לצד: מתורת גט לא במצ"ה. פי' דמסתמיה אינו מתכוין לצטל אלא השליח ולפי זה אס אמר צפירוש אני מצטל הגט עלמנו שהוה ט' בטול ופסול לגרש צו ובפרק השולח

מעשה מוציא מיד מעשה (א) מוציאה לא מיד מעשה ולא מיד מחשבה בשלמא מיד מעשה לא מפקדה דלא אתי דיבור ומבטל מעשה אלא מיד מחשבה מיהא תפיכי^א שאני מחשבה דטומאה דכי מעשה דמי וכדרב פפא^ב רב פפא רמי כתיב יבי יתן וקרינן כי יותן^א הא כיצד כי יותן דומיא דכי יתן מה יתן דניחא ליה אף יותן דניחא ליה רב זביד מתני' דהא שמעתתא אהא^א יוכן היא שנתנה רשות של שלוחה לקדשה והלכה היא וקדשה את עצמה אם שלה קדמו קידושיה קידושיין ואם של שלוחה קדמו אין קידושיה קידושיין לא קדשה את עצמה וחזרה בה מהו רבי יוחנן אמר: חזרת ר"ל אמר אינה חזרת ר' יוחנן אמר חזרת אתי דיבור ומבטל דיבור ר"ל אמר אינה חזרת לא אתי דיבור ומבטל דיבור איתיביה רבי יוחנן לר"ל ביטל אם עד שלא תרם ביטל אין תרומתו תרומה אמר רבא הכא במאי עסקינן כגון שקדם בעל הבית ותרם את כריו דהוה ליה מעשה איתיביה ריש לקיש^ב (א) כל הכלים יורדים לדידי שומיתן במחשבה ואין עולין ממומאתן אלא בשינוי מעשה מעשה מוציא מיד מעשה ומיד מחשבה מחשבה אינה מוציאה לא מיד מעשה ולא מיד מחשבה בשלמא מיד מעשה לא מפקדה לא אתי דיבור ומבטל מעשה אלא מיד מחשבה מיהא תפיכי א"ל שאני מחשבה דטומאה דכי מעשה דמי וכדרב פפא דרב פפא רמי כתיב כי יתן וקרינן כי יתן דומיא דיתן מה יתן דניחא ליה אף יתן נמי דניחא ליה איתיביה רבי יוחנן לר"ל השולח גט לאשתו והגיע בשליח או ששלח אחריו שליח ואמר לו גט שנתתי לך בטל הוא הרי זה בטל תיובתא דר"ל תיובתא והילכתא כוותיה דר"י ואפילו בקמייתא ואע"ג דאיכא למימר שאני נתינת מעות ליד אשה דכמעשה דמי אפילו הכי אתי דיבור ומבטל דיבור קשיא הילכתא אמרת חרבי רבי יוחנן וקיימא לן (א) הילכתא כרב נחמן דאיבעיא להו מהו שיחזור ויגרש צו נחמן אמר^א חזור ומגרש בו רב ששת אמר אינו חזור ומגרש בו וקיימא לן הילכתא כותיה דרב נחמן^ב נהי דבטליה מתורת שליח מתורת גט לא בטליה: מקודשת לשני: אמר רב ימקודשת לשני לעולם ושמואל אמר מקודשת לשני עד ל' יום לאחר ל' יום פקעי קידושי שני וגמרי קידושי ראשון יתיב רב חסדא וקא קשיא ליה קידושי שני במאי פקעי אמר ליה רב יוסף מר ארישא מתני' לה וקשיא ליה רב יהודה אפיפא מתני' לה ולא קשיא ליה מעכשיו ולאחר שלשים יום (א) וכו' אמר רב ימקודשת ואינה מקודשת לעולם ושמואל אמר מקודשת ואינה מקודשת (א) אלא עד ל' יום לאחר ל' פקעי קידושי שני וגמרי קידושי ראשון לרב מספקא ליה אי תנאה הואי אי חזרה הואי לשמואל פשיטא ליה דתנאה הואי ובפלוגתא דהני תנאי^א דתנאי^ב מהיזס ולאחר מיתה גט ואינו גט דכרי חכמים רבי אומר כוה גט ונימא (א) רב הלכה כרבנן ונימא שמואל הלכה כרבי צריכא אמר רב הלכה כרבנן הוה אמינא התם דלרמוקה קאתי אבל הכא דלקרובה קאתי אימא מודה ליה לשמואל דתנאה הואי ואי אמר שמואל הלכה כרבי הוה אמינא התם הוא דאין גט לאחר מיתה אבל הכא דיש קידושיין לאחר ל' אימא מודי ליה לרב צריכא אמר אביי ולמעמיה דרב בא אחד ואמר לה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר ל' יום וכו' אמר רב יהודה וי"ל דהוה ר"ל כתב

ידי וקבלה קדושין מאחר נמינה גט משניהם (רשב"ם ב"ב ע"ק).

פפא רמי כתיב כי יתן וקרינן כי יתן דומיא דיתן מה יתן דניחא ליה אף יתן נמי דניחא ליה איתיביה רבי יוחנן לר"ל השולח גט לאשתו והגיע בשליח או ששלח אחריו שליח ואמר לו גט שנתתי לך בטל הוא הרי זה בטל תיובתא דר"ל תיובתא והילכתא כוותיה דר"י ואפילו בקמייתא ואע"ג דאיכא למימר שאני נתינת מעות ליד אשה דכמעשה דמי אפילו הכי אתי דיבור ומבטל דיבור קשיא הילכתא אמרת חרבי רבי יוחנן וקיימא לן (א) הילכתא כרב נחמן דאיבעיא להו מהו שיחזור ויגרש צו נחמן אמר^א חזור ומגרש בו רב ששת אמר אינו חזור ומגרש בו וקיימא לן הילכתא כותיה דרב נחמן^ב נהי דבטליה מתורת שליח מתורת גט לא בטליה: מקודשת לשני: אמר רב ימקודשת לשני לעולם ושמואל אמר מקודשת לשני עד ל' יום לאחר ל' יום פקעי קידושי שני וגמרי קידושי ראשון יתיב רב חסדא וקא קשיא ליה קידושי שני במאי פקעי אמר ליה רב יוסף מר ארישא מתני' לה וקשיא ליה רב יהודה אפיפא מתני' לה ולא קשיא ליה מעכשיו ולאחר שלשים יום (א) וכו' אמר רב ימקודשת ואינה מקודשת לעולם ושמואל אמר מקודשת ואינה מקודשת (א) אלא עד ל' יום לאחר ל' פקעי קידושי שני וגמרי קידושי ראשון לרב מספקא ליה אי תנאה הואי אי חזרה הואי לשמואל פשיטא ליה דתנאה הואי ובפלוגתא דהני תנאי^א דתנאי^ב מהיזס ולאחר מיתה גט ואינו גט דכרי חכמים רבי אומר כוה גט ונימא (א) רב הלכה כרבנן ונימא שמואל הלכה כרבי צריכא אמר רב הלכה כרבנן הוה אמינא התם דלרמוקה קאתי אבל הכא דלקרובה קאתי אימא מודה ליה לשמואל דתנאה הואי ואי אמר שמואל הלכה כרבי הוה אמינא התם הוא דאין גט לאחר מיתה אבל הכא דיש קידושיין לאחר ל' אימא מודי ליה לרב צריכא אמר אביי ולמעמיה דרב בא אחד ואמר לה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר ל' יום וכו' אמר רב יהודה וי"ל דהוה ר"ל כתב

תוס' ר"י הוקן מתי' היא שנתנה רשות. א. ודומה לאשה שאומרת הניח חזרת זה שלח אתקדי בכסף זה לפלוני לניחם. שאם חזר וקידשה בו מקודשת. מנכ"י. ג. דחשיב מעשה. מוס' הלא"ה.

מוסף תוספות
א. לישנא שנתנת. מוס' טון. ב. ודומה לאשה שאומרת הניח חזרת זה שלח אתקדי בכסף זה לפלוני לניחם. שאם חזר וקידשה בו מקודשת. מנכ"י. ג. דחשיב מעשה. מוס' הלא"ה.

תוס' ר"י הוקן
מתי' היא שנתנה רשות. א. ודומה לאשה שאומרת הניח חזרת זה שלח אתקדי בכסף זה לפלוני לניחם. שאם חזר וקידשה בו מקודשת. מנכ"י. ג. דחשיב מעשה. מוס' הלא"ה.

בפ"ז (מאשתי הרי"ב) שצריכה גט משניהם אפילו תוך שלשים יום, אלמא ראשון לא סגי ליה בחזרה תוך ל'. ונראה שפירש תנאה הרי הרי"ק לה קדושי נחלו מאידנא, מנמר לא נגמרו עד לאחר שלשים יום, והוא מקודשת בהאי לישנא לראשון תוך שלשים יום ואינו יכול לחזור בו. והוא דקאמר לא נגמרו אחי ליה שאם תבעה אותו לנישואין נותנין לו זמן (לפדות) (להכין) את עצמא (א) משלישם ואילך, ואם תוך שלשים יום א"צ לחליצה או יבוס שהרי משעה ראשונה נתן לה הקדושין שלא יגמרו עד לאחר שלשים, וכן נמי אם מתה היא תוך שלשים יום הוא מותר בקרובותיה שהקדושין לא נגמרו. ושמואל (א) ס"ל דתנאה הו הילכך הקדושין תלויין כל שלשים שאם ימות קדושי שני חזר קדושיין או חזרה הו כדפרישנא שחזר בו מעכשיו דקאמר ולא רצה שיחזרו עד לאחר שלשים ומקודשת לשני. הילכך לענין כתיבין אם מת הראשון תוך שלשים יום לו אח פטורה מן החליצה וכן החליצה וכן היבוס שאין כאן קדושיין כלל, ואם קידשה אחר אפילו קודם שמת כונסה דקדושי שני קדושיין, לשמואל פשיטא ליה דתנאה הו דאפילו תנאה הו הבעל יכול לחזור בו כל (ל' יום). דהני תנאי. דאפילו גבינן כה"ג.

האומר פרק שלישי קידושין

ס.

עין משפט
נר מצוה

ב א מ"י פ"ו מהלכות
 אישות הל' י"ב סמנ
 עשין ט טו"ע א"ע סמנ
 ב מטעין ד:
 בא ב מ"י פ"ו מהלכות
 יעום הלכה א סמנ
 עשין נא ט טו"ע א"ע
 סמנ קמט עשין טו:
 בב ג ד מ"י פ"ו מהלכות
 אישות הלכה א ופ"ו
 הל' טו טו סמנ עשין מט
 טו"ע א"ע ס"י לה עשין
 ו:
 בג ה מ"י פ"ו מהלכות
 אישות הל' ט טו"ע
 שס עשין יד:
 בד ו מ"י שם הלכה ד
 טו"ע שס עשין יז:
 בה ז ה מ"י פ"ו מהלכות
 אישות הל' טו טו
 טו"ע שס עשין ו:
 בו ט מ"י פ"ו מהלכות
 גירושין הלכה כא
 סמנ עשין ט טו"ע א"ע
 סמנ קמט עשין ב:
 טו"ע א"ע ס"י לה עשין
 ו:
 טו"ע א"ע ס"י לה עשין
 ו:
 טו"ע א"ע ס"י לה עשין
 ו:
 טו"ע א"ע ס"י לה עשין
 ו:

תוס' ר"י הו"ק (המשך)
 תוך שלשים יום, משום
 הכי תפסי קדושי כולם
 ואפילו הם מאה, כשרא
 דליבני כלומר עשה
 שורות הלביני מניח רוח
 בין השורות והשלישית
 (תקן מזה ומהו) מונחת
 על זו ועל זו, חולצת.
 דדילמא חזרה הוי ר"י גט
 לאחר מיתה וקוקה היא.
 ולא מתיבמת. ודלמא
 תנאה הוי, כלומר אם
 אמת ומגורשת היא בזה,
 שירא הוא, והוי כמאן
 דאמר חזן ממי שיבא
 עליך או שיקדשך עד
 שאמות, ג. ט. דפשיטא
 ליה דתנאה הוי, מהיום
 אם מתי, תנאה הוי
 ומגורשת, אטו מהיום
 ולאחר מיתה, לר"י ויחנן
 ודאי שירא הוי ולא הוי
 כלל, אשתא השתא
 מהיום ולאחר ל' יום
 מספקא לן אי תנאה הוי
 אי חזרה הוי, ואם קדושה
 אנשים רבים במהיום
 וילאחר עשרים אחר
 מהיום ולאחר עשרה א"צ
 גט דלמא תנאה הוי או
 דילמא חזרה הוי משום
 הכי חולצת* ולא
 מתיבמת, וכן נמי מקדושת
 ולאחר ל' ונאבד הגט
 בתוך ל', ולר"י יוחנן גבי
 גט לא הוי גט כלל מן
 הדין, ואם תתייבא אין
 בכך כלום, ולגבי מקדושת
 צריכה גט מכולם וכן
 בהוי היא מקדושת חזן
 מפלוני מקדושת.
 ומסתברא דהא מילתא
 אסורא היא ולחומרא
 דביינן, גבי גט ספקין
 כרב והוי ספק תנאה
 מתיבמת דדילמא תנאה
 הוי וחולצת דלמא חזרה
 הוי, ונבי קדושין ספקין
 כר' יוחנן שצריכה גט
 מכולם, ונבי הוי את
 מקדושת לי חזן מפלוני
 מקדושת מספק, יהיה
 דעת ר' יוחנן שמקדושת
 ודאי או ספק שאין בזה
 הכרע, דאצ"ג דביי טעין
 חזן ודאי הוא דלא הוי
 גט, גבי קדושין אפשר

אפילו מאה תופסין בה. פירוש דהא קונו ומשיירי שהרי
 המקדש ר"ל מעשיו יתחילו הקידושין ולאחר ל' יום יגמרו
 ופי' בקונטרס לליכא למימר ט דעטס דרבי יוחנן משום דקסבר
 דמספקא ליה אי הלשון משמע תנאה או חזרה ד"כ לא שייך למימר
 ולמייתי לשון תופסין דהא אין קדושין
 תופסין אלא בחדש מהן ואנן לא
 ידעינן הי יניחו ומספיקא ט זכ"ך גט
 מכולהו ולישנא דתופסין משמע
 דסבירא ליה שז' כולס לך קידושין
 ואם תאמר תנאה אמרי' הכא
 דמקודשת והא אמר לעיל בפ"ק דף
 א. האומר לאשה חליין מקודשת לי
 אינה מקודשת ויש לומר דהתם היינו
 טעמא לפי שאין אשה מתקדשת לחלצין
 והוא שייך בגוף האשה אבל הכא לא
 שייך בגוף האשה כלום אלא גומרין
 ט כולס: ב' נישא דמשייר ביה
 לא ברום הוא. פירש בקונטרס דלא
 הוי גט כריתות כיון דשייר בה ולא
 נהירא דלם כן תקשי ליה מקדושת
 גופייהו דהיי אומר רבי יוחנן אפילו
 מאה תופסין בה כיון דמשייר לאו
 כלום הוא הוא דהא איתקש היה ט ליליכא
 לכך נראה לומר דודאי בני האי גוונא
 הוי כריתות אלא הי"פ כל גיטא
 דמשייר בה לאו כלום הוא כיון שאינו
 יכול להיות נגמר אלא אחר מיתה
 אינו גט דלן גט לאחר מיתה ה"ה
 דקידושין אס אמר מהיום ולאחר מיתה
 דאינה מקודשת והיכא דלמר מהיום
 ולאחר ל' יום מקודשת דהא קדושין
 תופסין בה אחר ל' כמו לפני ל':
 איכא

אטו מהיום ולאחר מיתה א. אם אתה אומר חולצת מתיבמת הכא נמי אם
 אתה אומר חולצת מתיבמת תתייבם ואין בכך כלום חששא דרבנן הוא:
מתני' האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאתן לך מאתים וזו
 הרי זו מקודשת והוא יתן יעל מנת שאתן לך מאתים ועד ל' יום נתן לה
 בתוך שלשים מקודשת ואם לאו אינה מקודשת הי"מ שיש לי מאתים וזו
 הרי זו מקודשת ויש לו יעל מנת שאראך מאתים וזו הרי זו מקודשת ויראה
 לה ואם הראה על השלחן אינה מקודשת: **גמ'** איתמר רב הונא אמר
 והוא יתן רב יהודה אמר לכשיתן רב הונא אמר והוא יתן תנאה הוי מקיים
 תנאה ואזיל רב יהודה אמר לכשיתן לכי יתן רב הונא אמר והוא יתן תנאה מאה
 הוי קידושי מאי בנייהו איכא בנייהו שפשמיה ידה וקבלה קידושין מאה
 לרב הונא לא הוי קידושי לרב יהודה הוי קידושי ותנן נמי גבי גיטין כי
 האי גוונא האומר לאשה הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים וזו הרי
 זו מגורשת והיא תתן איתמר רב הונא אמר והיא תתן רב יהודה אמר
 לכשתתן רב הונא אמר והיא תתן תנאה הוי מקיימא תנאה ואולה רב
 יהודה אמר לכשתתן לכי יהיבה ליה הוא דהוי גט השתא מיהא לא הוי גט
 מאי

הוי גט כלל: ומשני אם אסא מלריכה חלצה אטו נמי ליצומה. דלמר מדלרכוה חלצה קיס להו לרבנן דלאו גיטא הוא ואטו
 לייצומי גרושה היא צרכת, ופרכינן הכא נמי צמיהוס ולאחר מיתה נישוס דלמא אחי ליצומה שטס אמה אומר חולצת מתיבמת. ומשני תתייבם
 ואין בכך כלום דגיטא דשייר ציה לאו גיטא הוא כלל והא דקתני לא מתיבמת משטא דרבנן היא דגורו אטו מהיום אסא מתי. אחוקה דיבס
 מוקמינן לה לא שייך למיתני הכא אלא ביצמות גבי מילתא אחרמי דמשוס ספיקא צפרק ד' אחין (יצמות לא). אבל הכא דלפילו ספיקא ליכא לא
 צעי חוקה דהא דלמי יצמה היא: **מתני'** הרי אס מקודשת לי. צפרוטה זו על מנת שאתן לך מאתים וזו: ה"ג ואם הראה על השלחן
 אינה מקודשת. והכי פירושה ואם היה שולחני והראה לה מעות שאינן שלו והס על שלחן שלפניו אינה מקודשת דלא נמכוונה זו אלא לראות
 משלו: **גמ'** אמר רב הונא והוא יתן. לכשירצה ט וקדושין חלין למפרע משעת קדושין ומיהו מודה רב הונא דאם מת קודם שניתנו
 הוי קידושי. שני קדושין דהא גמרו קידושי ראשון למפרע: לרב יהודה הוי קידושי. שני קדושין שהרי הראשון לא נמכוון
 לקדשה צפרוטה אלא צמאמים וזו דלית ליה לרב יהודה צמומר על מנת כחומר מעשיו דמי והכי קדמו קידושי שני:
 מאי

שהוא ספק לר' יוחנן ותפסי בה קדושין אפילו לאחר, לחומרא עבדינן ומקודשת מספק ואם בא אחר וקדשה תנא מזה
 ומהו. וכן נראה דעת הר"ם שפסק לר' יוחנן כמ"ש באישות פ"ו (ה"ב) ושם כתב הדין מפלוני וכתב שמקודשת
 מספק, ובגורושין פ"ט (ה"ד) כתב שילמא חזרה הוי. **מתני'** הרי את מקודשת. בפרוטה זו על מנת שאתן לך מאתים וזו.
גמ' והוא יתן. לכשתן קדושין חלין למפרע משעת ראשונה ואם קבלה בינתים קדושין מאחר הואיל ונתן לא הוי קדושין.
 מיהו אם מת ולא נתן, קדושין ודאי לא הוי ואינה צריכה חלוצה שהרי לא קיים תנאו. לכשתן. הוי קדושי מקמי הכי לא
 הוי קדושי, ואם קבלה קדושין מאחר בינתים מקודשת לשני.
 *ולאחר עשרה דלמא תנאה הוי ואין צריכה זה או דלמא חזרה הוי וצריכה גט ונשום הכי חולצת. צ"ל (ד"ו).

וצא אחר ואמר מעשיו ולאחר עשרה. וה"ה צהאי ט אחר אס קדשה
 קתם הואיל ולא צא אחר אחריו מה לי ולתנאו אלא סידרנא נקט
 ותנא: אי חזרה הוי דצפרה הוי קידושין. שלא צא אחר אחריו וגמרו
 קידושין לאחר עשרה: א. האי לישנא משמע תנאה ומשמע חזרה.
 שתי לשונות צמשה יש אומרה צלשון
 תנאי יש אומרה צלשון חזרה ואיכא
 למימר להאי תנאה ולהאי חזרה ותצעי
 גיטא מכל חד וחד דלמא קמא לחזרה
 מכיון וחלו של שני ושני לתנאה
 איוון ואלו קיימין ואין של ראשון
 ושל אחרון קידושין וצעיא גיטא
 מאמלעי ואיכא למימר דקמא תנאה
 ואלו קיימין ואיכא למימר דכולהו
 חזרה ושל אחרון לצד קיימין קמ"ל
 דלאו מריוהו משמעמיה מינה אלא
 ספק תנאה ספק חזרה וחי תנאה הוא
 לכלוהו הוי תנאה ואין לשון חזרה
 כלל וחי חזרה הוי לא הוי ציה לישנא
 תנאה כלל וממה נפשך אמלעי לא
 הוי קידושין: אפסרי לך כו'. דהא
 ליכא למימר טעמא דר' יוחנן משום

הנהרות הב"ח
 דקסבר שמי לשונות צמשה ומספקא
 ליה לגבי האי גברא צמשה ולגבי האי
 צמורה דאס כן לא שייך למיתני
 תופסין דלין תפיסה אלא צמדה מן
 ואין הוא דלא ידעינן הי יניחו ומקדמי
 תופסין משמע דסבירא ליה שיש צה
 גז קדושין לכולהו: דשוו נפשיהו
 כי שרגא דליצני. המסדר לבייני
 ורצח כולן שיה אינו מסדר ממש זו
 על זו דא"כ היא שורה חלוצה
 נופלת וחזירתה אחריה אלא מסדר
 תחילה זו אלל זו וחזר ומסדר עליה
 שורה אחרת ונותן חלוצה משוכה
 לחזן כדי שישאר ריוח צמחמונה
 להיות שניה יוצרת מקנת עליה ומקנת
 על שארלה ונשאר ריוח גס צמיה
 להיות שלשית מקנת עליה וכן כולס
 הכא נמי כל אחד מאל מקוס זמן
 פנוי לקדושין ותפסו כולן לאוסרה:
חולצת. שמה אינו גט וקוקה ליבס:
ולא מתיבמת. שמה גט הוא והויא
 לה גרושת אחיו והכי היא לו צרכת
 שאין עליה ויקס ט יצום: הא מני רבנן
 היא. דמספקא להו אי תנאה לי
 חזרה: גיטא דשייר ציה אי כלום
 הוא. דרמחנא אמר (דברים נד)
 כריתות: א. אס מתי. פשיטא לן דתנאה
 הוא והוי גיטא למפרע לכשמות:
 הוי זה גט. ואינה צריכה חלוצה
 נשימות: אטו פשיטא ולאחר מיהא.
 דפשיטא לרבי יוחנן דשירא הוא ולא

מוסף תוספות
 א. [ע"י שלילין].
 ב. בדמארינן ברשב
 המגרש. גיטין פב: גבי
 חזן מפלוני ודאי. וכו'.
 תוס' הלכ"ט.

תוס' ר"י הו"ק
 שלשים יום אינה צריכה
 גט. דמפרש ממה נפשך.
 משמע הכי ומשנה נכח.
 כלומר איכא איש דאמר
 משום תנאה ואיכא דאמר
 משום חזרה ודלמא קמא
 וברארי אמר משום חזרה
 ואיכא משום תנאה,
 נמצא שקדושי אמצעי
 חלו תכף שקדשי וחבני
 נמי גיטא מאמצעי, קמ"ל
 דמלתא דפשיטא לה
 דבכולהו אמר ליה משום
 תנאה [אין משום חזרה,
 הלכך א"צ ט מהאמצעי.
 טעמיה דר' יוחנן. פי'
 דקראמר תופסין דדאי לא
 הוי טעמיה דר' יוחנן
 דהאי לישנא משמע תנאה
 ומשמע חזרה, דלחאי
 טעמא אין קדושין אלא
 לאחר אחר אנו יודעים גט
 הוא ומספק צריכה גט
 מכולם, אבל תופסין
 משמע שכל אחד ואחד
 מצא מקום פנוי ויש בו
 צד קדושין לה לאסרה.

וקשיא לן והיכן מצוי קדושין בעולם שלא יפשוטו בכלה (קדושי) [אשה] שאם לא קדשה כולה אשה אמר רחמנא ולא
 חצי אשה. משום הכי נראה דקסבר ר' יוחנן שהאומר לאשה הרי את מקודשת לי חזן מפלוני שמקודשת בו מספק,
 דאצ"ג דביי גט לא הוי, החם הוא דבעינן כריתות אבל קנין בעינן והא איכא. ואצ"ג דבעי לה רבי אבא בפרק
 המגרש [גיטין פב, ב] ופשיט דאינה מקודשת דאיתקש היה ליציאה וכו' היכי דביי גט חזן מפלוני אינה מגורשת ה"ג
 בקדושין חזן מפלוני אינה מקודשת, ר' יוחנן לא ט"ל הכי, דה"ג אישכחן לר' יוחנן פרק האיש מקדש [לעיל מו, א] דלית
 ליה וצאה והיתה שיהיה כלל בכל מקום, כדמרינן צווח ריש לקיש ככרוביא וצאה והיתה וליכא דאשנא ביה, וקאמר ר'
 יוחנן דהאי דקאמר מעשיו ולאחר שלשים יום שייך מקום לכל מי שיקדש תוך זה הזמן, כאילו אמר חזן ממי שיקדשך

האומר פרק שלישי קידושין

סא

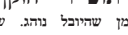
עין משפט נר מצוה

לה א מיי פ"ד מהלכות
ערסין הלכה ב:
ל' ב מיי שם הלכה ב:
ל' ג מיי שם הלכה ב:
ל' ד מיי שם הלכה ב:
ל' ה מיי פ"ח מהל'
מכירה הלכה א ט"ז:
מ"ט סמ"ג ר"ח ט"ז ע"ב:
מ"ו מ"ו פ"ו מהלכות ערסין
ל' ד מיי שם הלכה ב:
ט"ז ע"ב מ"ו פ"ו מהלכות ערסין
מ"ט ע"ב מ"ו פ"ו מהלכות ערסין

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת

תוס' ר"י הוקן

בזמן שהיו חובלים נהגו. שכל
שדה אחוזה פירושה שזה אדם
יפה ואחוז רעה, אבל באות
שאין חיובל נהגו פורה בשוה.
נקיים. גומות. בחדי ארעא.
להיות נמדר דקטפוס ליהם.
באפי נפשיהו. להיות נמדרים
לפי מה שיש בהם ולא יעלה
תל שלהן בחשבוה. דלאו
בני זריעה. וקרא חובי זריעה.
אבל מה שאינו ראוי לזריעה.
אינו נפדה בזה הערך אלא
בשוה. נג"ד. כ"ו אגרות מי
קרקע הם נקראים. הבא מאי.
אמר לה על מנת שיש לו
בית כור עפר ויש לו שם
נקיים גבורים. עשרה ואין
בהם מיט. להקדש מומטין
לה. ומקודשת. או למכירה
מדמינן לה. ואינה מקודשת
שהיא אין לו בית כור שאין
נמדרין עמה הנקיים. טרחנא.
ואע"פ דלעיל לא אמרין
טרחנא התם הוא שלא נקיים
התנאי שהיה אמר לו על
מנת שיש לי מביקום פלוני.
אבל הכא נקיים התנאי
דבית כור עפר קאמר לה
זה המקום ראוי לזריעה בית
כור. מתני' ר' מאיר אמר
וכי. וסחבא ר' דאמר אתא
לדפלוני אתני מחני' דלעיל
לאפילו דעל מנת לאו תנאי
בלא כפילה וקאמר שכל תנאי
צריך כפילה ואפילו בעל מנת.
ולית הלכתא וכוונתה כר"מ
מתנאי בני גר ובני ראובן.
שהיה כפול שפטר ואם לא
יעברו לא יתנו להם את ארץ
גלעד. אינו תנאי. דלא אמרין
מכלל הן אתה שומע לו
המתנה או המשעה קיים
אע"פ שלא קיים את התנאי.
והה"ד דלעיל מתנאי בני
גר ובני ראובן דבעין הן
קודם ללאו שהיה אמר תנאי
לא יעברו ואח"כ אמר לו
לא יעברו. ובעין נמי תנאי
קודם למעשה דקאמר אם
יעברו ונתחם. ולא אמר תנו
אם יעברו. כדאיתא בחושבי
את הפועלים (ב"מ דף א) ו
ובפרק מי שאתנו (גיטין
ע"ה, א) שם בארנו שרעת
הר"ם (ואישתו פ"ו ה"ב) שאין
במשפטי התנאי לר' מאיר
אלא תני ג' ותנאי ברב
שאפשר לקיימו. והוא לא
הוינן ליה מתנאי בני גר
ובני ראובן אלא מתנאי שיש
משה וסדר דרביי שכפל תנאו
הקודים הן ללאו ואמר תנאי
קודם למעשה. מה לו לסדר
דבריו כן אם לא להודיע
אם לא עשה כן היה תנאי
בטל. אבל בשרוש הדבר שהם
בקשוהו והיינו ארץ שישונו
ועוד שהיה התנה להם שיעשו
לא גמרי מהאי אנפא כלל
שהם שאלו ממנו מי שיהיו

ה"ג המקדיש שדהו בשעת חיובל. פירוש בזמן שהיו חובל נהג
ול"ג בשנת חיובל דלס כן משמע דמיירי
בשנה עממה של יובל ובהא פליגי רב ושמואל במסכת ערכין (דף
נד.) חד אמר אינה קדושה כל עיקר וחד אמר קדושה ויואל: א

א"ג נמדרין עמה. פירש בקונטרס:
להיות נגאלים צדין חומר
שעורין אצל ליגאל בשוויין מיהא
קדשי דאין לומר דלא קדשי כלל דהא
לא גרע מצדו וגם ושוך דמנן ס"פ
המוכר את הבית (ב"ב דף ע"ב).
המקדיש שדהו הקדיש כולו ואפילו
צור וגם ושוך וכל שכן סלעים
ונקעים: ב נקדשו באפי נפשיהו.
פירש בקונט' להיות נמדרים לפי מה
שיש בהן ולא יעלה מדרין שבהן
לחשבוני לפי אס קרקעית הנקעים
וצריש פ' בית כור (ב"ב קג.) פרש"ס
דהכי פרין נהי דבדאי ארעא לאו
קדשי כלומר אס אינו רואה למודו
עמה לפי שהיא עדה בפני עלמה
ויכול לפדות כל אחד ואחד בפ"ע
כאלו הקדיש שמי שדות שיכול לפדות
זה צלל זה נקדשו באפי נפשיהו
מכל מקום כשיראה יתה אותן נקעים
בפני עמלן לפי שחזון צדק ורע חומר
שעורין בני שקל כסף ולא נהירא
דמשמע מתוך פירושו דהמקדיש שדה
אחד שאין צו נקעים שאין יכול לפדותו
לחלואין ולימא דהא ארמינן לעיל בפ"ק
(דף כ:) המקדיש שדה אחוזה ליה
וגדלו לחלואין לכן נראה כפירוש
הקונטרס: א' הכי אפילו פחות
מבאן נמי. ק"ק מלאי א"כ א"כ
הכא דהא אפי' מיירי צלל מלאים
מיס תקשי נמי מסלעים ונראה לר"י
לפרש אי אמרת בשלמא דלא קפדינן
אראוי לזריעה ימא לפחות נמדרין
עמה א' אצל השתא דבעינן ראי
לזריעה פחות מבאן נמי אמאי נמדרין
עמה: ב' כל תנאי שאינו בתנאי בני
גר ובני ראובן אינו תנאי. פי'
בקונטרס ואפילו לא נקיים התנאי
מאחיים וזו ולא פירש לכפול ואס לא
מתני לא יחא גט אין כאן תנאי של
מאחיים וזו כלל ואפי' לא נתנה לו

המתחיים וזו היו גט כמו שמנינו שומע הוה'ר לכפול ואס לא
יעברו חלוסיס ונחמוו בתוכסם צא'רן כנען ש"מ דאי לא כפילה
היתה מתנתו קיימת והיו נחולין ארץ הגלעד ואפילו לא יעברו
הירדן ואע"פ שאמר אס יעברו ונתחם להם אס ארץ הגלעד
דמשמע הא אס לא יעברו לא לית ליה מכלל הן אתה שומע לאו
וה"ה נמי דבעינן תנאי קודם למעשה מדלא אמר תנו להם אס
יעברו משמע דאס אמר הכי לא אתה נתנה ומצטל מעשה דמתנה
קדמיה ושמעין נמי דבעינן הן קודם ללאו אמר תחלה
אס לא יעברו אל תתנו ואס יעברו ונתחם מהכא נלמוד דר"מ
צעי כפול והן קודם ללאו ותנאי קודם למעשה ר"ח צו גמליאל
אומר ר'רן הדבר לאומרו שאלמלא כן יש במשמע שאפילו צא'רן
כנען לא ינחלו פירש בקונטרס דאתנאי כפול לחודיה פליג' אצל
לעולם צעי תנאי קודם למעשה וקשה דהא אמר בסוף פ'
השוכר את הפועלים (ב"מ דף נד.) מאן שמעת לה דלמר בעינן
תנאי קודם למעשה רבי מאיר הוא משמע דרבי חנינא צו גמליאל
פליג אכולהו לכן נראה לי דפליג אכולהו: ב

מ"י שאלמלא כן יש במשמע אף בארץ בו'. פרש"י שהיו קנין
בה ואין נראה לר"ת אלא דה"פ שאפי' צא'רן
כנען לא ינחלו לא מצעאי צא'רן גלעד לא ינחלו דכיון שהיה להם ייפוי
מכ"ס צא'רן גלעד אס יעברו ונתחם כח"ס' אס לא יעברו אלא אפי' צא'רן כנען שאל ייפוי כח"ס אס יעברו שהרי
בשציל זה לא נתן להם צא'רן כנען אפי' הכי הורע כח"ס אס לא יעברו ונחמוו בתוכסם צא'רן כנען:
א

בשעת חיובל. בזמן שהיו חובל נהג
מזירת הכתוב אחת יפה ואחת רעה" אצל בזמן שאין חיובל נהג
נפדי' בשוויין: נקעים. גומות: נהי דבדאי ארעא לא קדשי.
להיות נמדרים צא'רן נפשיהו. להיות
במשפטי: נקדשו באפי נפשיהו. להיות
נמדרין לפי מה שיש בהן ולא יעלה
מדרין שלהן במשפטי: שדה מה שלמוד
לומר. והיה ליה למכתב ואס מאחוזמו
קדיש איש וגו' וכמו ואס משדה
אחוזמו: בעינן הוה. כלי זרע חומר
שעורים: לפך. חלי כור: פקד.
חלי סאה: דלאו בני זריעה ניסו.
וכמו הכתוב זרע וימדי דלאו בני
זריעה ניסו אינן נפדים דמיס הללו
אלא בשוויין: דומיא דמכוסים. שקמס
סלע אין ראי לזריעה דקשה הוא:
נאגני דארעא מקרו. הנקעים קרויין
אגנות הקרקע שהמים מתמזין לתוכן
כמו וישם צא'רנות (שמות נד):
שירא דארעא. מ' מקום הסלעים אין
להם שם סלעים לעמלן אלא על שם
הקרקע הם נקראים שיראיות
הקרקע: הלא חלי. בני קידושי
אשה אס היו צו סלעים ונקעים של
י' טפחים ואינן מלאים מיס: להקדש

מדמינן לה. ונמדרין עמה: או למכר
מדמינן לה. ואין נמדרין: מתני' כל
סאי. שאין כפול: כסנאי בני גר
ובני ראובן אינו סאי. ואע"פ שלא
נתקיים התנאי נתקיימו הדברים וכוונ
הרי זה גיטן על מנת שמתני לי מאחיים
וזו ולא פירש לכפול ואס לא תתני לי
לא יחא גט אין כאן תנאי של מאחיים
וזו כלל ואפי' לא נתנה היו גט וכמו
שמנינו שהוצרך משה רבינו ע"ה
לכפול ואס לא יעברו חלוסיס אתכס
ונחמוו בתוכסם שמע מינה דאי לא
כפל היתה מתנתו קיימת ונחולין ארץ
גלעד אפילו לא יעברו את הירדן
אע"פ שאמר אס יעברו ונתחם לית
לן מכלל הן אתה שומע לאו. וה"ה נמי
דבעינן תנאי קודם למעשה מ' מדלא
אמר תנו להם אס יעברו משמע דאס
אמר הכי לא אחי נתנה ומצטל
מעשה דמתנה קדמיה. ושמעין נמי
דבעינן קודם ללאו א' דלא אמר
תחלה אס לא יעברו אל תתנו ואס
יעברו ונתחם: ר"ה אמר. אתנאי כפול לחודיה פליג למימר דאין
צריך לכפול דמכלל הן נשמע לאו זה שפלו משום כורן היה
הדבר לאומרו מפני דבר אחר שאלמלא כן שפלו יש במשמע
שאס לא יעברו אף צא'רן כנען שמעבר הירדן והלאה שיהיו קנין
בה מפני מקנה רב שלהן אף בה לא יטלו דהכי הוה שמעינן
לה אס יעברו ונתחם להם את ארץ הגלעד בשציל כל חלקם הא'
אס לא יעברו יהיו נקנסים ולא יטלו חלק לא כאן כלל לכן
פירש שאס לא יעברו לא יפסידו חלקם צדק (דאי אתה שומע מכלל
לאו אס אינו מפרש לכתוב) ויטלו כאן וכאן על פי הגורל: ג' שפיר
קאמר ליה. קושא' היא היכי יליף ר' מאיר מינה דבעינן כפילה הא'
שפיר קאמר ליה ר' חנינא דכפילה לאו למכפל אתה שלא יטלו ארץ
גלעד כולה דהא מכללא שמעינן לה אלא למימר ונחמוו צא'רן כנען
אפילו אין עוצרין למלתמה: אמר לך ר' מאיר אי ס"ד. קרא
לפרושי אתה דאפילו לא יעברו לא יפסידו חלקם צדק ארץ ישראל
ולאו לתנאי כפול אתה לחוזיק את התנאי שאס לא יעברו זה התנאי
מתנה ארץ גלעד מתנה ואשמעינן דמכלל הן אי אתה שומע לאו אס
אינו מפרשו: לכתוב ואס לא יעברו ונחמוו בתוכסם. ועל כרחק
היימי מפרשו שאס לא יעברו לא יפסידו צא'רן למדניו:
למה

כח"ס צא'רן גלעד אס יעברו דבשציל זה נתנה להם אס כן דין הוא שהורע כח"ס' אס לא יעברו אלא אפי' צא'רן כנען שאל ייפוי כח"ס אס יעברו שהרי
בשציל זה לא נתן להם צא'רן כנען אפי' הכי הורע כח"ס אס לא יעברו ונחמוו בתוכסם צא'רן כנען:
א

צריכים והוא שאל מהם מה שהיה צריך. ואע"פ דאמר ר' אדא בפרק מי שאתנו (שם ע"ב) מכר כל תנאי מוכרין גמרינן להו מתנאי דבר אחר ומעשה דבר אחר, הא רבא ורבא איש פליגי
בהאי אוקמתא דרמיה לו, כגון והיה דפרק המורד (כתובות פד, א) דבעי תנאי דאפשר לקוימו על ידי שליח, ופירושו נמי התם שרעת רב איש דומכוסיה ועל מנת (רעל מנה) לא צריך דן מאפי' דתנאי, תרע שוה דעת
הר"ם שהיה לא הביא במשפטי התנאי באישות פ"ו (שם) אלא בני ד'. וקאמר רבי מאיר שאם אמר הרי את מקודשתי לי בשמורות או לא תנאי לי כן וכך מלאן עז יום פלוני או ה"ו גיטין אס תנאי לי כן וכך, אם לא כפל

א) ב"ב קכ: ערכין סה.
מ"כ פ' מקדושי פקד י'
ג) נכמי טוס: א. נכמי טוס: א.
בצ"ב ובערכין: א) [פי' מי
וקב והיינו שאלה קנין ארעא
מלי סאה. ערך: ד) ב"ב
קכ: א) נמדיס יא. ומכר
עד שם זבי: טו בשבעות
ל. עניו בניטין מו: עה.
ועוד תנאי כפול בפלוגתא ע"ה.
יפמות ג' א) ונכמי טוס:
משה: א) ומשה בערכין ד'
ע"ה. ע"ה: א) [שם כו ע"ה
בשנה: א) ונכמי טוס: א).
ול"ה כפול: וכן ע"ה: א)
והוא הפך ה"ה ומתמיד
הסלעים: א) ונכמי טוס:
מקודשת: א) ונכמי טוס:
כגון אמר הריני גיטן אס
מתני לי א' וגיטין ע"ה: א)
[שם בע"ה: א) ש"ל
ורש"ל מוקין כל ז' א) ונכמי
היינו טוס: ב"ב קכ: ד"ה
המקדש: א) [שם טוס: ב"ב
קכ. ד"ה ומתני: א) ונכמי
ומיין היינו וי"ה שאפי'
וכי: א) ונכמי טוס: א)
[מתן ד"ל נאגני: א) ונכמי
עמוקין: א) [שם] ונכמי טוס
לאוסרין: א) [שם] ע"ה: א)

תורה אור הש"ס

1. ואם משה איתו קדיש
אש לוי וקהן עקרב לפי
זרעו ורע חומר שעורים
במשפטי שקל כסף.
ויקרא לו טו
2. ואמר משה לזבני אה
יעברו בני גר ובני ראובן
אתכם את הירדן כל הלחץ
למלחמה לפני י' ונבדשה
הארץ לפניהם ונתחם להם
את ארץ הגלעד הארץ:
במדבר לב כט

מוסף תוספות

א. כל זה מפרש רש"י ב"ב
דף קכ. ב. ועוד ר"א' מאי
הו פרין בתר הכי והתניא
שדה ורע חומר דאי קדיש
לפי שבקדוש פירושו אבל
הכא שאין מקדוש בפירושו
לא קדיש כלל. מוס' ה"ה.
ג. שאינם רואים לזריעה אפי'
פחות מבאן נמי. והשתא
נמי פרין מינייהו מדרבנן
לשני שירדי דאמרין מיקרו.
מוס' ה"ה: ד. אלא אפי'
לא יחא ראי לזריעה קודשה
לפי חזון בורע חומר
שעורים. מוס' ב"ב קכ. ד"ה
א' הכי. ה' דפחות מבאן
הוה הוה שאתה. ונבדוהן
עשרה ונמקדש עשרה חזון
שדה בפ"ע. ט. ו. חזון
דלאו בני זריעה ניסו. מוס'
ה"ה: ו. ואף הלשון מבי'
כן שהיה לא חלק בה אלא
מטעם שצריך היה לאומרו
ואין זה טעם אלא לתנאי
כפול. מוס' ה"ה. ח. ולר"מ כיון
דאיכא תנאי איתא ויתרא שמעינן
מינה דלא הוה תנאי אלא
שהיה דומה לתנאי זה בכל
ענין. והובא דלא מייחר ליה
קרא הוה תנאי אפי' ע"ה
דמי כ"ל. מוס' ה"ה: ו. ויא'
לשון מוס' ה"ה מנהיג' א'
אלא דלא חל אפילו לא
בתנאי כפול משום דשאר
לא צריכי טעמא דמעשה
שהיה כן היה אבל בכפל רואי
צריך טעם למה הוצרך לכפול
התנאי. וי' ט. משאר שבטי.
מוס' ה"ה: י. שפיסידו
לגמרי. טס.